

INTERCONNECTED BUSINESS SERIES: TÜRKİYE-SRI LANKA

18 Kasım 2020

INTERCONNECTED BUSINESS SERIES: TÜRKİYE-SRI LANKA

18 Kasım 2020

Moderatör

- BEŞİR UĞUR
DEİK/ Türkiye – Sri Lanka İş Konseyi Başkanı

Konuşmacılar

- NAİL OLPAK
DEİK Başkanı
- PRABHASH SUBASINGHE
Sri Lanka İhracat Kalkınma Kurulu Başkanı
- DEMET ŞEKERCİOĞLU
T.C. Kolombo Büyükelçisi
- M. RIZVI HASSEN
Sri Lanka Büyükelçisi
- ANOMA PREMATHILAKE
Sri Lanka İhracat Kalkınma Kurulu Direktörü
- PRASANJITH WIJAYATHILAKE
Sri Lanka Yatırım Kurulu Direktörü
- DUSHAN WICKRAMASURIYA
Sri Lanka Turizm Tanıtım Direktörü
- ÇAĞATAY ÖZDEN
Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü Güney Asya Ülkeleri Dairesi Başkanı

Katılımcı Sayısı: 169

TOPLANTI NOTU

18 Kasım 2020 tarihinde, Türkiye-Sri Lanka İş Konseyi tarafından, İş Konseyi Başkanı Beşir Uğur moderatörlüğünde; DEİK Başkanı Nail Olpak, T.C. Kolombo Büyükelçimiz Demet Şekercioğlu, Sri Lanka Ankara Büyükelçisi Rizvi Hassen, Sri Lanka İhracat Kalkınma Kurulu Başkanı Prabhash Subasinghe, Sri Lanka Dış Ticaret Geliştirme Kurulu Direktörü Anoma Premathilake, Sri Lanka Yatırım Kurulu Direktörü Prasanjith Wijayahilake, Sri Lanka Turizm Ajans Direktörü Dushan Wickramasuriya, Ticaret Bakanlığı Güney Asya Ülkeleri Daire Başkanı Çağatay Özden'in katılımlarıyla Türkiye-Sri Lanka/Inter-connected Business etkinliği düzenlenmiştir.

Etkinlikte, Sri Lanka ve Türkiye'deki iş ve yatırım fırsatlarının yanı sıra pandemi sonrası oluşması muhtemel iş birliği alanları değerlendirilmiştir. Açış konuşmaları ve Sri Lanka ile Türkiye'de İş ve Yatırım Fırsatları olmak üzere iki farklı oturum gerçekleştirildikten sonra katılımcılar, Kauçuk ürünler/Endüstriyel eldivenler/İplik/Aktif Karbon/Ayurveda ürünleri/Hindistan Cevizi, İnşaat ve Turizm, Gıda olarak üç farklı sektörel odaya ayrılmıştır.

NAİL OLPAK

DEİK Başkanı

Hint Okyanusu'nun incisi Sri Lanka'daki dostlarımızla sanal ortamda da olsa Interconnected toplantı serimizde bir arada olmaktan memnuniyet duyuyorum. Umarım bugün, dostluğumuz başta olmak üzere karşılıklı iş birliğimizi ve ticaretimizi güçlendirecek, ekonomik ilişkilerimiz adına önemli adımlar atacağız.

Evet, mesafeleri konuştuğumuz, kavramların değiştiği bir süreç içerisindeyiz. Covid-19'la birlikte hayatımıza birçok değişim girdi. Dijital teknolojilerin ve yapay zekânın işimize sağlayacağı faydaları daha fazla dikkate almamız gerektiğini bir kez daha kavradık. Yalnızca bu değil elbette. Globalleşmeden ziyade glokalleşmeyi yani yerelleşmeyi daha fazla konuşur hale geldik. Makineleri birbirine bağlayan "nesnelerin internetini" konuştuğumuz çağda, insanları birbirine ve belli merkezlere bağlayan "insanların internetinin" yaygınlık kazanabileceğini tartışıyoruz. Fabrikalarda akıllı robotların kullanımının yaygınlaşmasının, önceki tahminlerden çok daha hızlı oranlarda gerçekleşmesi de gündemde. Ölçek ekonomisi kavramından, tek kaynağa bağlı kalmanın risklerini tartıştığımız yeni bir süreci yaşadık. Lojistiğin hayatımızdaki yerini tekrar sorguladık, yakınlık veya uzaklık kavramlarının yerine "ulaşılabilirlik" kavramını öne çıkardık.

Pandemi süreci bize, ulaşılabilirlik kavramının yanı sıra, "tedarik zincirini" bozmadan üretimini sürdürebilenler ve sağlık ile ekonomi arasındaki dengeyi koruyabilenlerin bu dönemin kazananı olacağını gösterdi. Ve elbette, bu yeni dönemin anahtar kelimesi de "güven" olacak. Hayatın her alanında, muhataplarına güven verenler daima bir adım önde olacak ve bu zorlu sürecin kazananları olacaklar. DEİK olarak verdiğimiz bu güvenle, karşılıklı iş dünyalarımızı yeni dönemin kazananları olarak kendilerini gerçekleştirmeleri hedefimizle, 146 İş Konseyimiz'le gayret gösteriyoruz.

Coğrafi olarak birbirimize uzak olmamıza rağmen, ilişkilerimizi uzun yıllardır dostluk zemininde ilerleten iki ülkenin iş insanları olarak, bu süreçte de birlikte ve kazan-kazan anlayışı ile ortak hedeflerimize doğru yürümek için birlikteyiz. Türkiye ile Sri Lanka Cumhuriyeti arasında 185 milyon \$'lık bir ticaret hacmimiz bulunuyor. Ancak bu rakam elbette potansiyelimizi yansıtmıyor, birlikte yükselteceğiz.

Çok kısa bir hikâyeye devam edeyim.

Yıllar önce Amerika'da yaşlı bir kayıkçı Mississippi Nehri'nin bir yakasından öteki yakasına doğru yolcu taşıyarak geçimini sağlıyordu. Yaşlı kayıkçı kayığındaki küreklerden birinin üstüne "inanmak", diğerine ise "çalışmak" yazmıştı. Bunun ne anlama geldiğini soranlara, kayıkçı şöyle yanıt veriyordu: "Nehri karşıdan karşıya geçmek için her iki küreğe de ihtiyaç vardır. Çalışmaksızın inanmak veya inanmadan çalışmak, sizi olduğunuz yerde döndürür durur. Yaşam yoluna da tek kürekle çıkmam, nehri tek kürekle geçmekten farksızdır. Yerimizde döner durur, hiç bir yere gidemeyiz." Ancak, çalışmak ve inanmak bazen yeterli değil, iş dünyasının önünü açacak desteklere ihtiyacımız var. Büyükelçilerimiz de aramızdalar. Onlar belli konularda bize destek oluyorlar.

Şimdi izninizle, iş birliklerimizi nasıl büyütebileceğimize, birkaç maddede değinmek istiyorum.

- Büyükelçilerimiz aramızda demiştim, fakat ne yazık ki müşavirimiz aramızda değil. Henüz Sri Lanka'da bir Ticaret Müşavirimiz bulunmuyor. En yakın zamanda bu konuda bir adım atılması yararlı olacaktır.
- Çin ve Hindistan, Sri Lanka'nın en önemli ithalat partnerleri olarak göze çarpıyor. COVID-19 salgını krizi çerçevesinde Sri Lankalı üst düzey yetkilileri pazar çeşitliliğinin önemini kavradığına inanıyorum. Tabii Türkiye de birçok alanda, küresel tedarik zincirinde yer değiştirecek bazı alanları dolduracak. Bu alanda birçok çalışma yapılıyor. İçinde bulunduğumuz normalleşme sürecinde iş birliklerimizi maksimum seviyeye yükselteceğimize inanıyorum.
- Sri Lanka'da inşaat alanında çok büyük fırsatlar var. Dünya çapında çalışkanlığıyla kendisini kanıtlamış Türk müteahhitlerimizin hastane, otel, konut inşaatları için yabancı yatırımcılara açık olan Sri Lanka'ya ilgi göstermesi önemli.
- Ayrıca büyük Hambantota Limanı'nın yanı sıra Serbest Ticaret Bölgeleri

var. Ülkenin Hindistan ve Pakistan'la serbest ticaret anlaşması olması da Türk iş insanlarımız için büyük bir fırsat. Sri Lanka Türk iş insanlarının bu bölgelere açılması konusunda bir hub olarak görülebilir.

- Turizm, kültürel değişim ve eğitim alanlarında da Sri Lanka ile ilişkilerin geliştirilmesi önemli.

En yakın zamanda bir KEK toplantısı gerçekleştirerek de bu konuların altını tekrar çizebiliriz. Sözlerimi, bir Sri Lanka atasözüyle tamamlamak istiyorum. Sri Lankalı dostlarımız; **"Dişin sağlamken fındık ye."** diyor.

Türkiye ve Sri Lanka iş dünyası olarak bizler, şartlar ne olursa olsun tedarik zincirlerimizi sürdürmeye ve iş birliğimizi geliştirmek üzere her türlü şarta sahibiz. Bugünden itibaren, bu toplantı vesilesiyle de ticaret ve yatırım ilişkilerimiz ile ortaklıklarımızı daha fazla artırarak birlikte kazanacağımıza inanıyorum.

BEŞİR UĞUR
DEİK/ Türkiye-Sri Lanka
İş Konseyi Başkanı

- 21. Yüzyıl, Asya Pasifik bölgesindeki ülkelerin küresel ekonomi içindeki rolünü artırmaya devam ettiği bir "Asya Yüzyılı" olarak adlandırılmaktadır
- Yaklaşık 21 milyon nüfusa sahip Sri Lanka, son yıllarda istikrarlı büyüyen ekonomisi ile dikkat çekmekle birlikte İpek Yolu üzerinde bulunan bir ülke olarak tedarik zincirlerinin yeniden şekillendiği bu dönemde önemi daha da artmaktadır.
- Türkiye ve Sri Lanka son yıllarda ikili ilişkilerini sadece ticaret ve ekonomi alanında değil çok boyutlu olarak da geliştirmektedir.
- Türkiye ile Sri Lanka arasındaki en önemli ortak nokta; çay üretimi ve tüketimidir. Çay üretiminde Sri Lanka dünyada 4'üncü, Türkiye ise 5'inci sırada yer alıyor.

DEİK/Türkiye-Sri Lanka İş Konseyi olarak;

- Ticaret hacmimizi en kısa sürede 500 milyon dolara çıkarma hedefiyle ilgili çalışmalarımızı sürdürüyoruz.
- 2019 yılında yaşanan ve bizleri çok derinden etkileyen vahim terör saldırısı nedeniyle iptal etmek durumunda kaldığımız Sri Lanka heyet ziyaretimizi pandemi sürecinden sonra gerçekleştirmeyi ve karşı kanat kuruluşumuz ve ilgili ticaret odaları, iş insanları ile biraraya gelmeyi planlıyoruz. Ülkedeki yatırım ve ticaret fırsatlarını yerinden gözlemleyeceğiz.
- Yürütme Kurulu toplantılarımızı diplomatlarımız, Büyükelçilerimiz eşliğinde gerçekleştiriyoruz. Bugün olduğu gibi seminer etkinliklerimize ve karşılıklı belirlenmiş ve potansiyeli bulunan sektörlerde iş insanlarının biraraya gelmesini sağlıyoruz. Türkiye'deki farklı ticaret odaları ve kurucu kuruluşlarımızla Sri Lanka'lı dostlarımızı biraraya getiriyoruz.
- Türk yatırımcıları doğru kişilere ulaştırmak için çalışıyoruz.

PARABHASH SUBASINGHE

Sri Lanka İhracat Kalkınma Kurulu Başkanı

İhracat Kalkındırma Kurulu, Sri Lanka'da yürütülen ihracat faaliyetlerini destekleme ve geliştirmeyi hedefleyen öncü kuruluşlardan biridir. Sri Lanka için ihracat, ulusal bir öncelik niteliği taşımaktadır. Pandemi nedeniyle yaşanan kapatmalar esnasında bile ihracat faaliyetleri bu doğrultuda sürdürülmüştür. İhracatı, bu dönemde en önemli hizmetlerden biri ve ulusal bir öncelik olarak değerlendirdik.

2019 yılında, Sri Lanka ihracat hacmi, 16 milyar dolar olarak kaydedildi, pandemi nedeniyle bu yıl için ufak bir küçülme görsekte, geçtiğimiz üç ayda kapatmaların son bulmasıyla birlikte, bu açığı kapatmış durumdayız. İstatistiklere göre, son üç aydaki ihracat hacmi, bir önceki yıl rakamlarını yakalamış durumdadır bu nedenle ihracat alanında büyük beklentilerimiz ve heyecanımız bulunmaktadır. Giyim, çay, hindistan cevizi, elektronik gibi ürünlerin ihracatını bünyesinde bulunduran, büyük sektörler ile güçlü bir ihracat topluluğuna sahibiz. Türkiye,

Sri Lanka için çok yakın bir dost olarak adlandırılabilir, iki ülke arasında tarihsel bağlar, uzun yıllara dayanan bir iş ilişkisi mevcuttur bu nedenle Sri Lanka, Türkiye'ye büyük bir önem ve değer vermektedir.

Sri Lanka ve Türkiye arasındaki karşılıklı ticaret hacmi yaklaşık, 180 milyon dolardır ve yeni fırsatları birlikte keşfederek bu hacmi arttırmak mümkündür. Sri Lanka için açıklanan en son bütçenin, yatırım, ticaret ve ihracatı destekler nitelikte olduğu görülmektedir. İş yapabilme ve yatırım adına, çok fazla sayıda imtiyaz sağlanmıştır. Özellikle tarım ve ilgili sektörlerde, ihracat adına bir çok imtiyaz sağlanmıştır. Dün açıklanan bütçe dolayısıyla, desteklenen bu sektörlerde, ihracatın gelişmesi ve yatırım fırsatlarının değerlendirilerek iki ülke arasındaki ticaret hacminin 200 milyon dolar üzerine taşınması adına büyük bir beklenti ve heyecan içindeyiz. Sri Lanka, İhracat Kalkındırma Kurulu Başkanı olarak, Türkiye pazarında daha fazla yer almayı istemekteyim. Sayın Büyükelçimiz ve Türk yetkililerimizin üzerinde çalıştığı vergilendirme çalışmalarının, netice vererek, Sri Lanka'nın ,pazara daha kolay bir şekilde ulaşabilmesini sağlayacaklarını ve bu husustaki endişelerimizi çözüme kavuşturacaklarını öngörmekteyim.

Türkiye'de bulunan elçiliğimize ve sayın yetkililere bu toplantıyı oluşturdukları ve iki ülke arasında ticaretin güçlenmesi adına katkılarından dolayı teşekkür ederim. İhracat Kalkındırma Kurulu olarak, olası bir sorunuzda bize ulaşabileceğinizi ve size yardımcı olmaya hazır olduğumuzu belirtmek isterim.

DEMET ŞEKERCİOĞLU

T.C. Kolombo Büyükelçisi

Sri Lanka'da geçen sene Kasım ayında yapılmış olan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra tam bir yıl önce bugün, Sayın Gotabaya Rajapaksa göreve başladı ve Ağustos ayı itibariyle milletvekilleri seçimleri yapılarak yeni bir hükümet kurulmuş bulunmaktadır. Bu doğrultuda Sayın Nail Olpak'ın belirttiği gibi içinde bulunduğumuz durum dolayısıyla önümüzde yepyeni bir imkan var, yolun başında olduğumuzu belirtmek isterim. Cumhurbaşkanının vizyonu ülkesini çok daha gelişmiş ve kalkınmış bir ülke haline getirmek. 2019 yılı sonu itibariyle, Sri Lanka'da ekonomik büyümenin; 2.2' ye düştüğü kaydedildi, bunun en büyük nedenlerinden biri de, geçen sene ülkede yaşanan terör saldırıları sonucu turizm sektörünün yara almasıdır.

Turizm sektörü toparlanmaya çalışırken, covid dönemine girildi ve bu çabalardan istenen verim alınamadı, ülkenin ticaret girdilerinin sıfırlandığı kaydedildi. Yapılan bütçe görüşmeleri neticesinde, dün itibariyle ülkenin yeni bir bütçesi mevcuttur ve yeni Cumhurbaşkanının güçlü hükümeti ve meclisteki 2/ 3 üstünlüğü Cumhurbaşkanının vizyonunu hızlı bir şekilde gerçekleştirmesine imkan sunarak, hem ihracat ürünlerini hem ihracat pazarlarını çeşitlendirmeye ve ülkeye doğrudan yatırımın sağlanması için, ülke içinde altyapının bu doğrultuda hazırlanmasına muazzam bir olanak sağlamaktadır. Ülke içinde muazzam bir hareketlenme mevcut ve Sri Lanka esas itibariyle ,Türkiye'yi bu açıdan önemli bir partner olarak görmektedir, bu çerçevede; yeni altyapı projeleri, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi adına tarım alanlarının güçlendirilmesi, küçük ve orta ölçekli şirketlere destek, kırsal kesimin ve balıkçılık sektörünün güçlendirilmesi, Turizm sektörünün güçlendirilmesi gibi atılacak tüm adımlarda, Türkiye'nin bilgisinden yararlanılabileceğini ve işbirliklerini sağlanabileceğini düşünmekteyim. Bu doğrultuda, Ankara'daki değerli meslektaşımın yoğun çabaları mevcut, ben de burada elimden geleni yapmaktayım ve birlikte bu adımları atmaya devam edeceğimizi temenni etmekteyim.

RIZVI HASSEN

Sri Lanka Büyükelçisi

Sri Lanka'daki tüm paydaşlarımıza, Yatırım Kurulu ve İhracatı Geliştirme kuruluna katkılarından dolayı teşekkür ederek ve katılımcı sayımızın 100 aştığını belirterek sözlerime başlamak istiyorum. Sayın Nail Olpak'ın belirttiği gibi, iki ülke birbirine tarihi bağlarla bağlıdır ve iki ülke arasında büyük bir ortaklık mevcuttur. İhracat Geliştirme Kurulu Başkanımızın söylediği gibi, Türkiye Sri Lanka arasındaki potansiyel muazzam bir büyüklüğe sahiptir. Bu bağlamda, çok büyük fırsatlar ve çok büyük pazarlara erişimin söz konusu olduğu söylenebilir. Sri Lanka ve Türkiye arasında, ticaret hacmine bakıldığı zaman; bu oranın düşük olduğunu görmekteyiz,

Sayın Büyükelçinin de söylemiş olduğu gibi, Türkiye Sri Lanka ticari ilişkileri kısıtlı kalmaktadır. Ticaret hacmine bakıldığı zaman, Cumhurbaşkanı tarafından konan, 1 milyarlık dolarlık hedefi gerçekleştirme doğrultusunda, pandemi ve büyüme rakamlarının düşüşe geçmiş olması zorluk olarak karşımıza çıkmakta, bu oturumlar sayesinde, daha fazla Sri Lanka ürünlerinin Türkiye pazarına erişimini sağlamaya, Turizm sektöründeki işbirliklerini güçlendirmeye çalışacağız. Türk ihracatçıları ve Türk turizm sektörünün, Sri Lanka pazarına olan ilgisinin artmasını amaçlıyoruz. Bu doğrultuda elçilik olarak, Dışişleri Bakanlığı ve Ticaret Bakanlıkları ile çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Çifte vergilendirmenin engellenmesi, yatırımın yaygınlaştırması, gümrük alanında işbirliği adına çalışmalar yapmaktayız ve anlaşmalar hazırlıyoruz ve bu anlaşmaların önümüzdeki 3 ay içinde imzalanmasını temenni etmekteyiz. Bu yıl içinde, Ticaret Bakanlığı'nın sıkı çalışmaları neticesinde, sanal olarak Jetko'nun düzenlenmesi söz konusu ve Sri Lanka tarafından bir onay beklenmektedir.

Jetko'nun düzenlenmesi özel sektöre güven verecektir. Sri Lanka ihracatı, ve ihracatçıları pandemi dönemi nedeniyle alınan yeni kararlar nedeniyle, bir çok zorlukla karşı karşıya ve bu bağlamda bazı önlemler alınmış durumda. Türkiye'de, siyasi ve bürokratik makamlardaki sayın yetkililerle yaptığım görüşmeler neticesinde, bu zorlukların yakın zamanda ortadan kaldırılacağını öngörmekteyim.

Ticaretin, turizmin ve sosyal temasın iki ülke halkı arasında güçlenmesi için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. İki ülke halkının birbirini daha yakından tanması sonucunda, dostluklar daha da gelişerek, iş anlayışı daha da yaygınlaşarak uzun vadede yatırımın artırılması ve ileriye taşınmasına olanak sağlanmış olacaktır. Sri Lanka Dışişleri Bakanlığı'nı Türkiye'de temsil eden Büyükelçi olarak, belirttiğim bu hedefler doğrultusunda çalışmalarımı sürdürmekteyim. Karşılıklı olarak ticaretin artması ve iş insanları adına fırsatlar yaratmak adına burada olduğumuzu belirtmek isterim.

ANOMA PREMATHILAKE

Sri Lanka İhracat Kalkınma Kurulu
Direktörü

Sri Lanka ve Türkiye arasındaki ticaret fırsatlarına baktığımızda, Türkiye-Sri Lanka ticaret ilişkileri, yatırım ve iş fırsatlarından bahsetmek gerektiğini bu hususta da İhracat Geliştirme Kurulu'nun sunabileceklerini değerlendirmeyi amaçlamaktayım.

Son 10 yıllık dönemdeki ticaret hacmine bakıldığında; Sri Lanka'nın ihracat hacmi, 7.1 milyar dolardan, 11.8 milyar dolara çıkmış durumdadır. İthalat Hacmine bakıldığında ise, 2009 yılında, 9.4 milyar dolar olan ticaret hacmi, 2019 yılında 19.5 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. Sri Lanka için İhracat pazarlarına bakıldığında daha çok batı ülkelerinin oluşturduğu bir ihracat faaliyeti mevcuttur. ABD, Birleşik Krallık, Hindistan, Almanya ve İtalya bu bağlamda ilk beş destinasyonu oluşturmaktadır. Sri Lanka'nın ithalat faaliyetlerinin güçlü olduğu ülkelere baktığımız zaman, Çin, Hindistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Malezya ve Japonya gibi doğu ülkelerinden oluşmaktadır. İthalat faaliyetlerinde Türkiye 29. Sırada yer almaktadır. Sri Lanka'nın ihraç ettiği ürünlere bakıldığında; ihracatın yüzde 47 si hazır giyimden, yüzde 11'i çay, yüzde 8'i kauçuk bazlı ürünler ve bunu takip eden, hindistan cevizi, değerli taşlar, elektronik, baharat ve yağlar, gıda ve içecek, deniz ürünleri gibi ürünlerden oluşmaktadır.

2001 yılında yüzde 23'lük paya sahip olan hizmet sektörü ihracatı, 2019 yılına bakıldığında yüzde 38.5 lik bir orana ulaşmıştır. İhracattaki hizmet sektörüne bakıldığında, bilişim, inşaat, lojistik, eğitim, finans hizmetleri ön plandadır. Türkiye ve Sri Lanka arasındaki ticarete bakıldığında, 2018 yılında 220 milyon dolarlık bir ticaret hacmi kaydedildi ve Türkiye lehine bir ticaret dengesi söz konusudur. Sri Lanka, Türkiye'ye başlıca; siyah fermente çay, kısmi fermente

ay, aktive karbon, hazır giyim ürünleri ihraç etmektedir ve Türkiye’den,başlıca kumaş, örme, elik ve demir ürünleri, iplik ve oyuncak kalemlerini ithal etmektedir. Sri Lanka adına, potansiyel ticaret kalemlerine bakıldığında, siyah çay, aktive karbon, gıda ürünleri, baharatlar, hindistan cevizi gibi ürünler öne çıkmaktadır. Sri Lanka’nın ihraç ettiği özel ürünlere bakıldığında, “Ceylon” ayı öne çıkmaktadır. Dünyanın en temiz ayı olarak kabul edilir. Seylan ayı, yeşil çay aromalı çay, bitki çayları gibi ürünler olarak ta kullanılabilir.

Sri Lanka, dünyanın bir numaralı hindistan cevizi ihracatçısı konumundadır. Hindistan cevizi özü, elde edilen tozlar ile Sri Lanka ön plana çıkmaktadır. Türkiye’ye hali hazırda ihracatı yapılan, hindistan cevizi kabuğundan elde edilen ve bir çok endüstride kullanılan, aktive karbon bir diğer önemli ihracat kalemi olarak öne çıkmaktadır. Kauçuk ürünler, üst düzeyde yüksek kalitede ve doğal olarak kullanılmaktadır ve global pazarda, birçok lastik üreticisi tarafından Sri Lanka bu bağlamda tercih edilmektedir. Otomobil lastikleri, parçaları, ayakkabı, halı, biyomateryaller gibi ürünlerin yapımında kauçuk kullanılmaktadır. Bir diğer öne çıkan sektör, İşlenmiş Gıda sektörüdür, Sri Lanka bu bağlamda tüm gerekli uluslararası standartları sağlamaktadır. İşlenmiş meyve ve sebze, pirinç, bakliyat, dondurulmuş gıda, balık ürünleri ve baharat gibi kalemler bu sektörde üretilen alt ürünlere örnek olarak verilebilir.

Sri Lanka da üretilen tarçın ürünü ile birlikte hem AB hem ABD’de, gerçek Seylan tarçını olarak sertifikalandırılmış bir markamız bulunmaktadır. Bunun dışında, biber, karanfil, muskat ,kakule gibi baharatlar ön plana çıkmaktadır. Seramik ve Porselen Türk pazarında gelişime açık bir sektördür, yüksek niteliklere sahip iř gücü, yüksek teknoloji kullanımı ve uluslararası standartlara tam uyum bu sektörde tarafımızdan sağlanmaktadır. Ürünlerin yanı sıra, İnşaat sektörü

geçtiğimiz yıl Sri Lanka'nın GSYİH 'a 2 milyar dolarlık bir katkıda bulunmuştur. İnşaat sektörü içinde yer alan, mimari, inşaat denetimi gibi alanlarda çalışan birçok firmamız bulunmaktadır ve bu bağlamda firmalarımız küresel pazara açılmayı hedeflemektedirler. Sri Lanka ve Türkiye arasında, ticaretin yanında ortaklıklar kurulması, yatırımların karşılıklı geliştirilmesi mümkündür. Doğru ortaklıklar kurulması adına İhracat Geliştirme Kurulu yardımı her zaman hazırdır.

2018-2022 dönemi ihracat stratejileri;

- Sri Lanka, doğu ve batı'nın ticaret yollarının kavşak noktasında bulunur, geçiş ekonomisine sahiptir, geniş ölçekte tarım bazlı bir ekonomisine sahiptir ve kırsal alanları yaygın olan ülke kendini dönüştürmektedir. Bilgi tabanlı ekonomiye sahip olmak için çalışmalarını sürdürmektedir.
- 2016 yılında ihracat sektörü, hazır giyim, ulaştırma hizmetleri, seyahat hizmetleri çay baharat ve kauçuktan oluşmaktaydı. Ekonomik büyümenin itici gücü olarak hizmet sektörü öne çıkmaktadır.
- 2010 yılından beri istikrarlı büyümesini sürdüren Sri Lanka, bölgedeki diğer ülkelerin önündedir ve 2 milyardan fazla tüketiciye erişim sağlamaktadır. Hindistan Pakistan ve Singapur'a yakın mesafesinden dolayı Avrupa Birliği ve ABD ile ticari faaliyetlerini sürdürmektedir.
- Güney Asya ve Hint Okyanusu bölgesinde bir ticaret merkezi olmayı hedeflemektedir.
- Geleneksel sektörleri güçlendirmenin yanı sıra, ülke içinde ihracat faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, rekabetin artırılması, küresel pazarlarda direncin artırılması hedeflenmektedir.
- 2022 yılında 28 milyar dolarlık bir ihracat geliri hedeflenmektedir.
- Ulusal İhracat Stratejisi, Sri Lanka'yı yatırım ve ticaret açısından bir merkeze dönüştürmeyi hedefleyen çalışmalarını sürdürmektedir.
- İş dünyası açısından, öngörülebilir ve şeffaf politikalar çerçevesinde ihracat desteklenmektedir, pazara girişin güçlendirilmesi ve uyum kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir.
- Etkili bir ticaret ve lojistik merkezine dönüşmeyi hedefleyerek, inovasyon ve ön plana çıkan sektörler ile ihracat pazarının çeşitlendirilmesi hedeflenmektedir bu doğrultuda adımlar atılmaktadır.
- Sri Lanka'nın bir ada ülkesi olarak, inovatif sofistike ve dinamik bir ticaret merkezi haline gelmesi amaçlanmaktadır.

PRASANJITH WIJAYATHILAKE

Sri Lanka Yatırım Kurulu Direktörü

Sri Lanka ekonomisi ve taşınan potansiyel göz önüne alındığında, yabancı yatırımcılar için Sri Lanka oldukça çekici bir pazar haline gelmiştir. Güney Doğu Asya bölgesi düşünüldüğünde, Sri Lanka olgun bir ekonomiye sahiptir. Yatırım Kurulu adına, geçtiğimiz döneme bakıldığında, ülkeye 7 milyar dolarlık yabancı yatırım çektiğimizi söylemek isterim. Bu yatırımın ülke ekonomisine katkıları nedeniyle bir çok ekonomik başarı elde edilmiş oldu. 10 küresel otel zincirinin 4 tanesi, 10 küresel inşaat şirketinin 3 tanesi ve Fortune 500 listesinde yer alan firmalardan 7 tanesi Sri Lanka'da faaliyetlerini sürdürmektedir. Asya Pasifik'in 20 telefon operatörünün üç tanesi yine Sri Lanka'da yer almaktadır, yazılım firmaları arasında ilk sıralarda yer alan firmalardan bir tanesi yine burada yer almaktadır. Yetenek ve eğitim, Sri Lanka adına yatırımın çekilmesinde rol oynayan önemli etkenlerdir.

Sri Lanka, özel sektör ve devlet tarafından desteklenen bir eğitim sistemine sahiptir, mesleki eğitim alanında, yetenek ve beceriye sahip çalışanların yetiştirilmesinde, Sri Lanka adına bir başarı söz konusudur. Güney Asya bölgesindeki okur-yazarlık oranına bakıldığında, Sri Lanka birinci sıradadır ve bölgedeki 2. mecburi ortaokul ve lise eğitimine sahip ülkedir. İngilizce konuşma oranı oldukça yüksektir. Kalifiye eleman oranı oldukça fazladır. Sri Lanka'ya yatırım yapıldığı takdirde, erişilebilecek bir yetenek havuzu mevcuttur. İş yapma kolaylığı açısından, Sri Lanka bölgede 2.sırada yer almaktadır, birçok kolaylık sağlamaktadır, azınlık hisseye sahip yatırımcıların haklarının korunması, altyapı sağlanması açısından da Güney Asya'da ikinci sırada yer almaktadır. 28 ülke ile ikili yatırım koruma anlaşması yapılmıştır. Sri Lanka bu bağlamda, becerikli işgücü ve rekabetçi yapısı ile Güney Asya'da ön plana çıkarmaktadır. İnsan sermayesi ve yetenek hususunda da küresel endekse göre, Güney Asya bölgesinde Sri Lanka

2. sırada yer almaktadır. Güney Asya Bölgesinde, aylık istihdam maliyetlerine bakıldığında, Sri Lanka, büyüme oranı ve rekabetçilik açısından bölgede ön planda yer almaktadır. İyi yetişmiş iş gücü, ve üniversite mezunlarının sayısı Sri Lanka ile iş yapma kolaylığını sağlayan önemli öğeler arasındadır. Ekonomik toparlanmanın durumuna bakıldığında, ekonominin esnek ve dayanıklı şekilde ilerlediği söylenebilir ve pandemi döneminde hızlı bir toparlanma kaydedilmişti. Sri Lanka, serbest ticaret anlaşmasına sahip bir ülkedir ve 1.5 milyarlık kişiye erişim sağlamaktadır, Avrupa pazarında ise, 500 milyondan fazla tüketiciye erişim vardır. Sri Lanka yaşamak ve çalışmak için, insani kalkınma endeksine göre bir numaralı Güney Asya ülkesidir. Sağlık endeksinde ve yaşam kalitesinde bir numaralı Güney Asya ülkesi olarak yer almaktadır.

Aynı zamanda, sahip olunan uluslararası havalimanları ve deniz limanlarıyla öne çıkmaktadır. Yatırım altyapısı sayesinde, ekonomik alanda Sri Lanka ön plana çıkmaktadır. Deniz Taşımacılığı adına Sri Lanka stratejik bir konumdadır, 33 majör deniz yolu hattı, Kolombo Limanı'nı kullanmaktadır. Colombo Limanı dünyanın en önde gelen konteyner limanları arasında yer almaktadır, liman hacminin yüzde 75'i transit geçişler için tahsis edilmiştir kapasiteyi 20 milyon yolcuya çıkarmak adına yeni bir terminal inşası söz konusu. Hindistan pazarına kolay bir erişim sağlanmaktadır.

İmalat, Bilişim, Turizm ve Otelcilik, Tarım ve Gıda işleme, İnşaat ve Altyapı odaklanılan sektörlerin başında gelmektedir. Ülkenin güneyinde yer alan, ilaç sektörü adına ayrılmış bölge mevcuttur, yatırımın ana kriteri, yabancı yatırım çekmek ve diğer avantajların yanı sıra odak noktası Sri Lanka'nın ilaç sektöründe girdilere olan bağımlılığı azaltarak bağımsız bir farma endüstrisi geliştirilmiştir. Yurt içi pazarına bakıldığında bu sektör 664 milyon dolar bir değere sahiptir ve bu oranın yüzde 85'i ithalat bazlıdır ,bu bağlamda ihracatın ve yatırımın artırılması hedeflenmektedir. Yakın zamanda açıklanan bütçelerde, mali faydalar sunulmaktadır. Bu bağlamda ilaç sektörü gelecek için önemli bir potansiyele sahiptir.

Sri Lanka çok hızlı bir şekilde Güney Asya'nın Lastik başkenti haline gelmektedir, hali hazırda 0.9 milyar dolarlık bir ihracat mevcuttur. Hayata geçirilmiş olan, en iyi kauçuğun tedariği ve verimin artırılması adına bazı uygulamalar mevcut. Çiftçilik ve Tarımı faaliyetlerin geliştirilmesi ile bu hedefin gerçekleştirilmesi

öngörülmekte. Dünyada lastik ve lastikle bağlantılı endüstrilerde ilk 10 üreticisine bakıldığında Sri Lanka'nın büyük bir etkisi vardır. Ülkenin üç farklı bölgesinde, bilişim teknoloji parkları inşa edilmesi gündemde ve hali hazırda, 1.2 milyar dolarlık bir ihracat hacmine sahip olan bu sektör için, bu rakamın 2025 yılında 2 ila 3 milyar dolara ulaşması öngörülmekte. Üç farklı alana odaklandığımız bu projede, Hindistan'ın en büyük firmalarından biri ile işbirliği sağlanmış durumda ve projenin devamıyla birlikte başka firmaların da gelmesi öngörülmekte.

500 olan Startup sayısının, 2025 yılı için 1000'e çıkarılması hedeflenmektedir. Tarım işleme ve deniz ürünleri ile ilgili birçok yatırım fırsatı söz konusudur. Vergi teşvikleri yakın zamanda ilan edildi, standart kurumsal gelir vergisi ve teşvik verilen gelir vergisi büyük oranda olanak sağlamakta. Bu finansal hizmetler ulusal standartlara uygun bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

DUSHAN WICKRAMASURIYA

Sri Lanka Turizm Tanıtım Direktörü

Sri Lanka Turizm Geliştirme Komisyonu adına, dünya global bir pandemi ile karşı karşıya iken yatırım fırsatlarını konuşmak ve bilgi paylaşımı önem arz etmektedir. Pandemi süresine rağmen, Sri Lanka'nın, turizm, otelcilik, misafir hizmetleri ile ilgili planları değişikliğe uğramamış durumdadır. Son 5 yılda, turizm sektörü adına gelişmeler ve ülkeye gelen turist sayısındaki artış devam etmektedir. 2018 de rekor yıl olarak gelen turist sayısı 2.3 milyona ulaşmıştır , 4.263 Türk turist 2018 yılında ülkeyi ziyaret etmiştir. Bu rakam çok fazla olmasa da, yıllar içinde Türk ziyaretçi sayısının arttığı gözlemlenmektedir.

2019 yılında, Sri Lanka adına, Nisan ayında talihsiz bir terör saldırısı olayı gerçekleşti ve turistlerin ülkeye gelişlerinde azalma olmasına rağmen, Türkiye'den Sri Lanka'ya gelen turistlerin sayısında bir artış gözlemlendi. Bu da iki ülke arasındaki ilişkiler açısından heyecanlandırıcı ve mutluluk verici bir sonuçtur. Sri Lanka açısından, Türkiye çok önemli gelişen bir pazara sahip ve 2019 yılında Sri Lankalı turistlerin Türkiye ziyaretlerinde bir artış gözlemlendi, bu durumdan iki ülke için bir kazan kazan durumu olduğu ve turizm sektöründe gelişme kaydedildiği sonuçlarını çıkarmak mümkündür. Bağlantısallık açısından bakıldığında, Türkiye ile Covid dönemi öncesinde çok iyi bağlantılara sahiptik ve THY tarafından Sri Lanka'ya direkt uçuşlar mevcuttur aynı zamanda Katar Hava Yolları ve Emirates havayolları Sri Lanka'ya uçuş gerçekleştirmektedir.

Sri Lanka kompakt bir ada ülkesidir, bu nedenle birçok çeşitlilik sunmaktadır, sadece plaj ve deniz turizmi değil aynı zamanda doğa turizmi, macera turizmi, gıda turizmi, kültürel turizm olanağı sunmaktadır. Fil ve Mavi Balina Sri Lanka topraklarında yaşamaktadır ve Pandemi döneminde , doğal yaşamla ilgili

başlatılan, milli parklardaki bu hayvanları korumak adına olan kampanya uluslararası alanda desteklenmiştir ve Sayın Büyükelçi tarafından da kampanyaya destek verilmiştir. Kanallarımız aracılığıyla canlı bir şekilde balina geçişlerini yayınlamayı planlamaktayız. Dayanıklı ve güçlü turizm sektörümüzle pandemi öncesi seviyelere ulaşmamız öngörülmektedir.

Covid-19 süreci ile mücadeleye bakıldığında, hükümetin efektif bir şekilde çalıştığı ve başarılı olduğu söylenebilir. Dünya seyahat ve turizm konseyi, Sri Lanka'yı güvenlik ve sağlık açısından onaylamış durumdadır aynı zamanda Almanya, Sri Lanka'yı seyahat adına güvenli ülke ilan etmiştir. KPMG tarafından tüm oteller dünya sağlık örgütünün yayınladığı önlemler doğrultusunda gerekli çalışmaları yaparak sertifikalandırılmıştır. Alınan bu önlemler sadece yerel halk için değil aynı zamanda yabancı ülkelere gelecek olan turistlerin sağlık güvenliğini de gözetmektedir. Online Vize sistemi ile bağlantılı olarak, turistler detaylı bilgileri vererek, sertifikalandırılmış otellerde kalmaktadırlar. Sağlık hizmetlerine erişim açısından bu sistem kullanılmaktadır. Havalimanının açılışı sağlık makamlarının alacağı karara bağlıdır ve havalimanı açıldığında yurtdışındaki Sri Lankalı vatandaşlara öncelik verilecektir daha sonrasında turizm faaliyetleri için havalimanı kullanılacaktır.

Yatırımcı ilişkileri departmanımızda tüm paydaşlar ile bir araya gelerek, turizmle bağlantılı projelerin değerlendirilmesi adına gerekli makamlarla görüşülmektedir. Turizm Kalkındırma Ajansı çatısı altında, yatırımcı ilişkileri ajansı projeler için olanaklar sağlamaktadır. Tatil köyü otel inşaatı gibi projeler için adaların kullanılması bir seçenektir. Toplamda 14 ada vardır ve 4 tanesi uzun vadeli yatırıma açık durumdadır. Sri Lanka'nın Doğu eyaletinde 200 dönümlük bir alan vardır, bina inşaatı için bu alanda yatırımlar öngörülmektedir. Sınırlarımızın yakında açılacağını belirtmek isterim.

ÇAĞATAY ÖZDEN

Ticaret Bakanlığı

Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel
Müdürlüğü Güney Asya Ülkeleri Dairesi
Başkanı

İkili ticaret hacmine bakıldığında, 2018 sonrasında bir düşüş söz konusudur. 2018 ve 2019 yılları karşılaştırıldığında, yüzde 15.4 lük bir düşüş kaydedilmiştir. Düşüş eğilimi, 2020 yılının ilk 9 ayı için devam etmektedir. Türkiye'nin Sri Lanka'ya ihracatı, kesikli elyaf, makine ve makine malzemeleri, tekstil materyalleri, örme işlenmiş kumaş, demir ve çelik kalemlerinden oluşmaktadır. Sri Lanka'dan yapılan ithalata bakıldığında, kahve, çay, baharat, kesik elyaf, kauçuk, giyim malzemeleri, örme işlenmiş giyim kumaşları başlıca kalemlerdir. Bu beş ürün grubunun yüzde 83'ü ithalatı oluşturmaktadır, bu rakamlar yüksek ürün bağımlılığına işaret etmektedir.

Türkiye ve Sri Lanka arasında gerçekleşen karşılıklı ticaret ile ilgili şirketler bazında yapılan değerlendirmede, 2019 yılına bakıldığında, Türkiye'den sadece 23 şirket 1 milyon doların üzerinde ithalat yapmıştır ve ikili ticaret çalışmalarına katılan şirketlerin sayısı oldukça kısıtlıdır. 2015-2019 yılları arasında 111 şirket her yıl ihracatını istikrarlı bir şekilde gerçekleştirmiştir, ithalat tarafına bakıldığında bu şirketlerin sayısı 86'dır. Uluslararası Ticaret Merkezi'nin metodu izlenerek yapılan bir çalışmada, Sri Lanka- Türkiye arasında, Türkiye ihracatı açısından potansiyel taşıyan ürünler 52.3 milyon dolar değerindedir ve kimse bu potansiyeli kullanılmamıştır. İthalat tarafına bakıldığında, potansiyel ürünler 50 milyon dolar değerindedir. Lastik 11.1 milyon dolarlık bir potansiyele sahiptir, ikili yatırım seviyesine bakıldığında, 10 Sri Lanka şirketi Türkiye'de faaliyetlerini sürdürmektedir ve kayıtlara bakıldığında Sri Lanka tarafından doğrudan yatırım mevcut değildir. Sri Lanka'da ise 7 Türk şirketi faaliyetlerini sürdürmektedir ;THY, Beko gibi firmalar örnek olarak verilebilir. Türkiye birçok yatırım fırsatı sunmaktadır ve bu avantajlar yatırımcıları ülkemize çekmektedir. GSYİH büyümesi ve satın alma

gücü artışı yatırım çeken önemli etkenler arasındadır. Dünya ekonomileri sıralamasında, GSYİH açısından, 2003 yılında Türkiye 18. sırada iken 2019 yılında 13. sıraya yükselmiştir ve yıllar arasındaki ortalama büyüme 5.2 olarak kaydedilmiştir. Türkiye ekonomisi, bu yıllar arasında 3 misli bir büyüme kaydederek, GSYİH 2019 yılında 754 olarak kaydedildi, orta sınıfın satın alma gücü artmıştır. Türkiye’de yatırım yapıldığında sadece 83 milyonluk nüfusa değil, Gümrük Birliği Anlaşmaları sayesinde 513 milyonluk Avrupa Birliği pazarına da ulaşım elde edilmektedir. Türkiye 21 ülke ile serbest ticaret anlaşmasına sahiptir; Efta ülkeleri, Malezya, Şili, Arnavutluk, Singapur, Venezuela, Mısır, İsrail gibi ülkelerle serbest ticaret anlaşmasına sahibiz ve Sudan Katar Lübnan ile serbest ticaret anlaşmalarının yakın zamanda imzalanması öngörülmektedir. Aktif müzakerelerin sürdüğü Endonezya, Ukrayna, Tayland, Birleşik Krallık ve Japonya yakın zamanda anlaşma sağlanacak ülkeler arasındadır. Bütün bu coğrafyaları bir araya getirdiğimizde, Türkiye aracılığıyla erişim sağlanacak ülkeler değerlendirildiğinde, 1 milyara yakın yüksek gelir seviyesine sahip tüketiciye erişimden bahsetmek mümkündür.

Türkiye’nin stratejik konumu sayesinde, 16 farklı saat dilimine erişim sağlanabilmektedir ve THY sayesinde, 127 ülkede 323 destinasyona ulaşım sağlanmaktadır. Bu bağlamda iş yapma kolaylığı sağlanmaktadır. Türkiye, çok uluslu şirketler tarafından ihracat, imalat ve yönetim üssü olarak kabul edilmektedir. Toyota Türkiye’de üretiminin yüzde 85’ini Türkiye’den dünyaya ihraç etmektedir, Ford Motor Company yurt içindeki tesisleri ile üretim yaparak ürünlerin yüzde 77’sini yurtdışına ihraç etmektedir. Bir diğer örnek ise Nestle firmasıdır, güçlü üretim merkezlerine sahip olan Nestle üretiminin bir kısmını Türkiye’de yapmaktadır. Tekstil sektöründe Hugo BOSS, Türkiye’de üretim tesislerine sahiptir.

Türkiye’nin eğitim sistemine bakıldığında, yetenekli ve becerikli istihdam havuzunu desteklemek üzere bir eğitim sistemi güncellenip geliştirilmiştir. İstihdam maliyetlerinin ekonomik olduğunu da belirtmek isterim. 2000 li yılların başında başlayan, Hükümet tarafından gerçekleştirilen birçok ekonomik reform mevcuttur ve reformlar devam etmektedir. İş yapma kolaylığı açısından bakıldığında, Türkiye’de ortalama şirket kurma günü 6.5 gündür ve bu rakam Rusya Polonya, Japonya, Hindistan gibi ülkeler ile karşılaştırıldığında oldukça düşüktür. Dünya Bankasının İş yapma kolaylığı sıralamasında, Türkiye 43.sıradan 33. Sıraya yükselmeyi başarmıştır. Yabancı yatırımcılar açısından, koruma ve iş yapma kolay-

lığı sağlamak adına, 82 ülke ile ikili yatırımın korunması anlaşması imzalanmış durumdadır, ne yazık ki Sri Lanka bu ülkelere dahil değildir. Tarafların yürüttüğü müzakereler devam etmektedir ve Sri Lanka ile bu anlaşmanın gelecek yıl için nihai hale getirilmesi hedeflenmektedir. Çifte vergilendirmenin engellenmesi adına, 86 ülkeyle yapılan anlaşmalar mevcuttur.

Teşviklere bakıldığı zaman, hem sıfırdan yapılacak olan hem de revizyon yatırımları için teşvikler söz konusudur. 42.5 milyar dolarlık yatırım değeri mevcuttur, 22 binden istihdam yaratılmış durumdadır. Cumhurbaşkanlığı'na bağlı yatırım ajansı, teşvikler adına doğrudan bağlantı sunmaktadır. Türkiye, otomotiv, makine ve elektrik, havacılık, savunma, enerji, tarım, gıda, altyapı ve finans alanında fırsat sunmaktadır. 217 milyar dolarlık, yabancı yatırım mevcuttur ve 72 ülke Türkiye'de yatırım yapmaktadır. Gelecekte güçlü ilişkiler kurmak adına, Sri Lanka ve Türkiye'nin karşılıklı olarak yatırım yapmasını temenni etmekteyiz.

INTERCONNECTED
BUSINESS SERIES:
TÜRKİYE-SRI LANKA

NAİL OLPAK

DEİK Başkanı

CANER ÇOLAK

Genel Sekreter

BARKAN ÖZGÜR

Genel Sekreter Yardımcısı

VOLKAN YÜZER

İş Konseyi Bölge Direktörü

Tel: + 90 212 339 50 80

E-Posta: vyuzer@deik.org.tr

NESLİHAN ONURALP DAMALI

İş Konseyi Koordinatörü

Tel: + 90 212 339 50 18

E-Posta: nonuralp@deik.org.tr

SELMA BARDAKCI

İş Konseyi Koordinatörü

Tel: + 90 212 339 50 37

E-Posta: sbardakci@deik.org.tr

TEMMUZ YİĞİT BEZMEZ

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Tel: + 90 212 339 50 35

E-Posta: tbezmez@deik.org.tr

**Semineri izlemek için lütfen
tıklayınız.**

**DEİK üyeliği için lütfen
tıklayınız.**

